

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1879. Andra Kammaren. N:o 4.

Tisdagen den 28 Januari.

Kl. 1 e. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 21 innevarande månad.

§ 2.

Förekommo till behandling de i gårdagens sammanträde bordlagda motioner; och hänvisades:

Herr *C. A. Larssons* motioner, N:is 24, 25 och 26 till Stats-Utskottet samt N:o 27 till Bevillnings-Utskottet;

Herr *Lars Börjessons* motion, N:o 28, till Lag-Utskottet;

Herr *J. Anderssons* från Jönköpings län motion, N:o 29, till Stats-Utskottet.

Herr *Lars Erssons* motion, N:o 30, till Lag-Utskottet;

Herr *Anders August Anderssons* motion, N:o 31, till Bevillnings-Utskottet;

Herr *Johannes Anderssons* motion, N:o 32, till Banko-Utskottet.

Herr *A. W. Wigardts* motioner, N:o 33 till Banko-Utskottet och N:o 34 till Tillfälligt Utskott;

Herr *A. Rosenqvists* motion, N:o 35, till Lag-Utskottet;

Herr *Liss Olof Larssons* motion, N:o 36, till Lag-Utskottet;

Herr *S. Axells* motion, N:o 37, till Lag-Utskottet;

Herr *S. Wieselgrens* motion, N:o 38, till Stats-Utskottet;

Herr *Ola Månssons* motion, N:o 39, till Banko-Utskottet;

Herr *Aug. Petersons* motion N:o 40, till Lag-Utskottet;

Herr *M. Rubensons* motion, N:o 41, till Stats-Utskottet;

Herr *Gustaf Ericssons* motioner, N:o 42 till Konstitutions-Utskottet och N:o 43 till Lag-Utskottet;

Herr *Gustaf Anderssons*, *August Börjesons* med fleres motion, N:o 44, till Banko-Utskottet; samt

Herr *Folke Anderssons* motion, N:o 45, till Stats-Utskottet.

Andra Kammarens Prot. 1879. N:o 4.

§ 3.

Föredrogs och lades till handlingarne Stats-Utskottets memorial N:o 1, med den till innevarande Riksdag af Fullmäktige i Riksgäldskontoret afgifna berättelse.

§ 4.

Följande motioner afgåfvos, nemligen af:

Herr *J. Andersson* i Tenhult, N:o 46, om underdånig skrifvelse, angående utarbetande och framläggande för nästa riksdag af förslag till ny härordning enligt vissa i motionen angifna grunder;

Herr *C. Mejenqvist*, N:o 47, om ändringar i tulltaxan;

Herr *E. G. Boström*, N:o 48, angående afstående af kronans rätt till danaarf efter arbetskarlen Per Söderberg;

Herr *A. Fredenberg*, N:o 49, angående afstående af kronans rätt till danaarf efter Bergsmannen Olaus Korsgård i Sala;

Herr *J. Jonasson* i Gullaboås, N:o 50, angående inställande af årets vapenöfningar med andra klassens beväringssmanskap samt användande af den sålunda uppkomna besparing vid statsregleringen för år 1880;

Herr *C. J. Bengtsson*:

N:o 51, angående ändring af 4 § i Kongl. Förordningen den 24 September 1861, om tillsyn öfver förmyndares förvaltning af omyndigs egendom; och

N:o 52, om lika rösträtt för alla röstberättigade vid val till kommunala befattningar.

Herr *R. Arfvedson*, N:o 53, om förtydligande af 6 § i Kongl. kungörelsen angående stämpelpappersafgiften den 20 September 1878;

Herr *W. von Rehausen*, N:o 54, angående beviljande af statsbidrag för ny tomtreglering i Hudiksvall i följd af den staden senast öfvergångna brand;

Herr *J. W. Berglöf*, N:o 55, angående beviljande af ett årligt understöd åt landtvärnsmannen, förre hautboisten Olof Leijon;

Herr *A. Bäckström*, N:o 56, om ändringar i tulltaxan;

Herr *E. Westin*, N:o 57, om förhöjning i enskilda bankers afgift för begagnad sedelutgifningsrätt:

Herr *Jöns Persson*, N:o 58, om underdånig skrifvelse angående förtydligande och ändring af Kongl. Maj:ts förnyade resereglemente den 10 November 1865;

Herr *Sven Håkanson*:

N:o 59, om utsättande i debetsedel af taxeringsvärde å fastighet på landet samt om sådan debetsedels vitsord; och

N:o 60, om fridlysning af elg under vissa år samt inskränkning derefter i den nu i fråga om dessa djur tillåtna jagttid;

Herr *F. T. Borg*, N:o 61, om ändring af § 14 i Riksdagsordningen;

Herr *J. P. Nilsson*, N:o 62, om skyldighet för utländsk man att, vid talans anställande inför svensk myndighet mot svensk man eller menighet, hos samma myndighet ställa borgen för kostnad och skada;

Herr *P. Engman*, N:o 63, angående upphäfvande eller ändring af Kongl. Förordningen den 28 Juni 1798, om skyldighet att anmäla delägare i bolag eller firma;

Herr *Anders Svensson*, N:o 64, med förslag till förändrad lydelse af § 3 mom. 1 af Kongl. Förordningen om mantals- och skattskrifningar den 20 Juli 1861;

Herr *A. Hansson*, N:o 65, angående bemyndigande för Riksgäldskontoret att under innevarande år utbetala viss andel af 1881 års anslag till Södra Dalarnes jernväg;

Herr *L. M. Carlsson*, N:o 66, angående införseltull å spannmål;

Herr *A. Hedin*:

N:o 67, om ändringar och tillägg i gällande bevillningsstadga i syfte att åstadkomma en bevillningsstatistik; och

N:o 68, angående anhållan hos Kongl. Maj:t om förordnande af en komité till utredande af frågan om inköp af enskilda, med statsbanorna i förbindelse stående jernvägar samt om anslag för detta ändamål;

Herr *I. Lyttkens*, N:o 69, om fyllande af uppkommande statsbrist, förnämligast genom förhöjning af bevilling efter Andra Artikeln Bevillningsstadgan;

Herr *G. Haggström*, N:o 70, angående sättet för fyllande af möjligen uppkommande statsbrist;

Herr *A. W. Westerdal*, N:o 71, angående underdånig skrifvelse med anhållan om förnyad författning, i fråga om brandförsäkring af karaktershus å till statsverket indragna militieboställen;

Herr *P. Ericsson* i Wik, N:o 72, angående förändring af 18 § Riksdagsordningen;

Herr *T. Flensburg*, N:o 73, att, i händelse af bifall till Kongl. Propositionen om förhöjning af tullen å oarbetad tobak, tullsatserna å cigarrer och andra tobaksfabrikat må i motsvarande grad förhöjas;

Herr *H. A. Widmark*, N:o 74, angående förhöjning af det utaf Kongl. Maj:t för år 1880 äskade anslag till bidrag för anläggning af nya samt omläggning eller förbättring af backiga eller eljest mindre goda vägar;

Herr *A. P. Lind*:

N:o 75, med förslag till förändrad lydelse af 8 § i Kongl. Förordningen den 21 Mars 1862 om kommunalstyrelse på landet; och

N:o 76, med förslag till förändrad lydelse af 47 § i nu gällande konkurslag;

Herr *Christen Assarsson*, N:o 77, om anvisande af ett anslag för anläggning af en båthamn vid Alabodarne inom Glumslöfs socken;

Herr *C. A. Larsson*, N:o 78, om indragning till statsverket af den så kallade landshöfdinge-löneregleringsfonden, äfvensom underdånig skrifvelse angående reglering af landshöfdingelönerna; samt

Herr *J. Smedberg*, N:o 79, angående underdånig skrifvelse om utfärdande af förändrade föreskrifter i fråga om undervisningstiden i folk- och småskolor.

Alla dessa motioner bordlades.

§ 5.

Justerades protokollsutdrag för detta sammanträde.

§ 6.

Till bordläggning anmäldes Banko-Utskottets memorial N:o 1, med öfverlemnande af Fullmäktiges i Riksbanken till Utskottet afgifna berättelse.

Kammarens ledamöter åtskildes kl. $\frac{1}{2}$ 2 e. m.

In fidem

H. A. Kolmodin.

Tisdagen den 28 Januari.

Kl. 7 e. m.

I detta sammanträde, hvartill Herr Talmannen, med afseende derå att tiden för afgifvande af sådana motioner, hvilka tillhörde Ständigt Utskotts behandling, denna dag tilländaginge, låtit genom vederbörligt anslag kalla Kammarens ledamöter, anmäldes följande nya motioner, nemligen af:

Herr *Per Nilsson* i Espö:

N:o 80, om anvisande af medel till hamnbyggnad vid fiskläget Smye i Östra Torps socken;

N:o 81, om upphäfvande af Kongl. Förordningen den 6 Augusti 1864, angående hemmansklyfning och jordafsöndring; och

N:o 82, om underdånig skrifvelse med begäran om utredning i fråga om behovet af ny byggnad för riksarkivet samt bestridande af de dermed förenade kostnader;

Herr *F. W. Dahl*, N:o 83, om förhöjning af importtullen å sul-läder;

Herr *Anders Persson*, N:o 84, om underdånig skrifvelse, angående revision af gällande legostadga och i sammanhang dermed stående bestämmelser;

Herr *Ivar Månsson*, N:o 85, om underdånig skrifvelse, angående tillsättande af en skatteregleringskomité samt anvisande af medel för samma ändamål;

Herr Friherre *J. T. Beck-Friis*, N:o 86, angående höjande af anslaget till hästars prisbelönande;

Herr *Gunnar Eriksson*, N:o 87, angående inrättande af ett Riks-bankens låneafdelningskontor i Östersund;

Herr *J. M. Svensson*, N:o 88, angående förhöjning i anslaget till anläggning af nya samt omläggning eller förbättring af backiga vägar;

Herr *Fredrik Andersson*:

N:o 89, om underdånig skrifvelse, angående skärpta straffbestäm-melser mot fylleri; och

N:o 90, angående ändring i skiftesstadgan;

Herr *Hans Andersson*, med hvilken Herr *Olof Larsson* sig för-enat, N:o 91, angående taxa för läkares godtgörelse vid sjukbesök;

Herr *Sven Andersson*:

N:o 92, om förhöjd tull å s. k. Nürnbergerkram, eller sådana från utlandet hit inkommande varor, hvilka äro att hänföra under rubriken leksaker; och

N:o 93, om underdånig skrifvelse, angående inskränkning af garnisonstjenstgöringen i några af rikets städer;

Herr *Ola Andersson*:

N:o 94, om anvisande af medel för bearbetande af en löne- och pensionsstatistik; och

N:o 95, om nedsättning i Tredje Hufvudtitelns anslag;

Herr *Olof Andersson*, N:o 96, angående inställande under nästa år af indelta arméns och andra klassens beväringmanskaps vapenöfningar;

Herr *J. Sandwall*, N:o 97, om utvidgning af Hjo tvåklassiga pedagogi till treklassigt läroverk;

Herr *A. J. Lyth*, N:o 98, om underdånig skrifvelse, angående utläggande af ett fyrskepp på grundet »Kopparstenarne»;

Herr *A. K. Gasslander*, N:o 99, om underdånig skrifvelse, angående reglering af städernas båtsmanshåll;

Herr *A. P. Danielsson*:

N:o 100, om båtsmanshållets ställande på vakans samt vakansafgifternas användande för flottans behof;

N:o 101, om tillägg i allmänna lagen angående berättigande för förmyndare att af omyndigs medel göra insättningar i lifränteanstalt för beredande af lifränta åt den omyndige; och

N:o 102, om underdånig skrifvelse, angående vidtagande af åtgärder för att ställa någon lifränteanstalt under allmän kontroll och garanti;

Herr *C. Magni*:

N:o 103, angående införseltull å majs; och

N:o 104, angående höjning af tullsatserna å bränvin, sprit och vin;

Herr *Lasse Jönsson*, N:o 105, angående upphörande af särskild beskattning å hvitbetssockertillverkningen inom landet;

Herr *P. Larsson*, N:o 106, att beslutet om försäljning af sådana, för statsverkets räkning utarrenderade hemman och lägenheter, för hvilka årliga arrendeafgiften understeg 200 kronor, jemväl måtte tillämpas på de från hospitalen till kronan indragna lägenheter; och

Herr *A. Svensson*, N:o 107, med förslag till förändrad lydelse af 24 § 1 mom. i Kongl. Förordningen den 24 Augusti 1877 om försäljning af bränvin.

Herr Ch. Dickson, som derefter uppropades, anförde: Af det svar, som i går afgafs af Herr Statsrådet och Chefen för Finansdepartementet på min framställda förfrågan, om regeringen vore beränt på att vidtaga några åtgärder för afhjelpande af det ekonomiska betryck landet för närvarande lider, kunde jag beklagligen endast draga den slutsatsen, att Herr statsrådet ansåg det tillkomma Riksdagen att i dessa och likartade frågor taga initiativ, och att regeringens åtgärder inskränkte sig till att pröfva det af Riksdagen i sådant hänseende framställda förslag. Denna uppfattning kan jag icke dela.

Jag anser den beklaglig och oriktig. Jag anser att i en så viktig samhällsangelägenhet, som den, hvilken rör det betryck, hvori landets näringar för närvarande befinna sig, borde det vara regeringens ovilkorliga pligt att taga initiativ och samråda med Riksdagen om lämpligaste sättet för lindrande af detsamma. Orsakerna härtill äro flerhandade. Först och främst är det naturligt, att det måste vara vida lättare för regeringen att kunna spåra och känna både vidden af och de möjliga orsakerna till näringarnes betryckta ställning; och det bör väl vara lika angeläget för regeringen som för en enskild riksdagsman att söka råda bot för den uppkomna skadan.

Dertill kommer, mine Herrar, att ett förslag i sådant syfte, framställt af regeringen, bör hafva vida större utsigt att vinna framgång inom Riksdagen, än om en enskild riksdagsman i sådant afseende framlemnar någon motion. Jag kan för min del icke annat än beklaga, att en dylik uppfattning gjort sig rådande hos regeringens medlemmar.

Då jag likväl för min del anser, att denna uppfattning röjer allt för stor passivitet från regeringens sida, hvilket, enligt den åsigt jag har af Regeringsformens betydelse, icke borde ega rum; då emellertid så är förhållandet, återstår icke annat för den enskilde riksdagsmannen än att efter bästa förstånd i sådan rigtning väcka en motion och sålunda få saken på tal inom Riksdagen.

Jag hade alltså önskat att icke behöfva vid detta tillfälle inkomma med någon motion i ämnet. Tiden har äfven varit mig allt för knapp för att fullständigt motivera en sådan motion, och jag anser mig därför vid detta tillfälle böra inskränka mig till att upptaga en vid sistlidne års riksdag af Herr Carl Hammarhjelm inom Första Kammaren väckt motion om ställande af 30,000,000 kronor till Kongl. Maj:ts disposition för inköp af enskilda jernvägar, hvilken motion jag härmedelst anhåller att få till Kammaren inlemna.

Och aflemnade Herr Dickson derpå sin sålunda anmälda motion, hvilken erhöi ordningsnummern 108.

Vidare afgåfvos motioner af:

Herr *J. Magnusson*, N:o 109, om förhöjda böter för instämd part eller vittne vid förfallolöst uteblifvande från underrätt;

Herr *J. A. Sjö*, N:o 110, om ändring i bestämmelserna rörande enskilda bankers sedelutgifningsrätt;

Herr *A. F. Pettersson*, N:o 111, om användande af Riksbankens vinst för år 1878;

Herr *Åke Andersson*, N:o 112, om förändrade bestämmelser i fråga om stämpelafgiften å bouppteckningar;

Herr *Jöns Person*, N:o 113, angående ökande af Riksbankens för afbetalningslån afsedda fond;

Herr *J. Smedberg*, N:o 114, om beslutande af en särskild bevillningsafgift för cigarrer och cigaretter;

Herr *S. Axell*:

N:o 115, om underdånig skrifvelse, angående beredande af flera läro-timmar för naturalhistoriens studium vid rikets elementarläroverk; och

N:o 116, om underdånig skrifvelse, angående tillsättande af en skattekomité;

Herr *J. Sääf*, N:o 117, om underdånig skrifvelse angående uppgörande af förslag till ny tulltaxa samt att med afslutande af handels-traktat med främmande makt måtte anstå, till dess sådant förslag hunnit af Riksdagen prövas;

Herr *A. P. Lind*:

N:o 118, om ändring i 10 § af Kongl. Förordningen den 21 Mars 1862, om kommunalstyrelse i stad;

N:o 119, om underdånig skrifvelse, angående ändring i gällande bestämmelser i fråga om presters tillsättande i regala pastorat; och

N:o 120, om skrifvelse till Kongl. Maj:t, angående ersättning till förre landtbrukaren S. J. Bladh för förluster till följd af hos honom verkställt olaga beslag.

Slutligen begärdes ordet af

Grefve E. Sparre, som yttrade: Jag har afbidat sista stunden för att få uttrönt, huruvida någon annan, angående detta ämne skulle väcka en motion, som af mig kunde biträdas, i hvilket fall jag hade afstått från min motion. Men då jag för min del hyser tvekan om lämpligheten af det sätt till afhjelpande af den allmänna förlägenheten i affärsrörelsen, som här blifvit föreslaget, så ber jag att få aflemna en motion, hvari jag föreslår, att Riksdagen måtte besluta,

att, derest under innevarande år ett bolag eller association med ett kapital af minst två millioner kronor samt med Kongl. Maj:ts nådiga tillstånd kan komma i verksamhet, som har till hufvudsakligt ändamål att genom upplåning mot obligationer på längre tid anskaffa penningar för att användas dels till utlåning mot *pant* af spannmål, metaller, trävaror och andra sådana lösören, som kunna lämna sig för belåning, dels att gifva *förlag* åt idkare af jordbruk, bergshandtering, bruks- och sågverksrörelse, dels att köpa eller belåna aktier och andra värdepapper, en sådan inrättning må på det sätt understödjas, att staten såsom grundfond öfverlemnar af Riksgäldskontoret utfärdade ouppsägbara obligationer, löpande med 4 $\frac{1}{2}$ procents ränta, till belopp af åtta millioner kronor, hvilka obligationer dock icke må begagnas till anskaffande af medel för utlåning, utan endast till större eller mindre del försäljas, i händelse sådant vid inrättningens upplösning, till infriande af dess förbindelser oundvikligen erfordras.

Grefve Sparre aflemnade derefter den omförmälda motionen; och tecknades å densamma ordningsnummern 121.

Samtliga här ofvan omnämnda motioner blefvo, hvar efter annan, bordlagda.

Kammarrens ledamöter åtskildes kl. $\frac{1}{2}$ 8 e. m.

In fidem

H. A. Kolmodin.